

A0%D0%90%D0%92%D0%90%20%D0%92%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%86.pdf

4. Постанови Пленуму Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/postanovi_plenumu/

5. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 30.03.2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-07#Text>

6. Д. В. Давиденко Практика Європейського Суду як джерело українського права. Харків, URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11333/1/Davudenko__323-329.pdf

СЕЙКО Лілія,

здобувачка вищої освіти,

Житомирський державний

університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

ПОНЯТТЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Адміністративний процес - це система правових та організаційних заходів, спрямованих на вирішення адміністративних справ, розгляд скарг громадян, врегулювання спорів та захист прав та інтересів громадян у їх взаємодії з адміністративними органами. Процес спрямований на забезпечення законності та неупередженості в адміністративних відносинах між державою та громадянами [1].

Адміністративний процес включає різні процедури та стадії, пов'язані з розглядом справ, прийняттям рішень та вирішенням питань оскарження.

Процес є правовим механізмом гарантування прав і свобод громадян та забезпечення діяльності адміністративних органів відповідно до закону [2].

Адміністративний процес має певні періоди та стадії розвитку, які відображають історичну еволюцію. До основних періодів та етапів розвитку адміністративного процесу можна віднести [3]:

1. Доісторичний період: у цей період адміністративних процесів як самостійних інститутів не існувало. Не існувало чітких процедур та правових норм, а взаємодія між органами публічної влади та громадянами регулювалася стихійно.

2. Період становлення: у цей період з'являються перші елементи адміністративного процесу, але вони ще не мають чіткого визначення. Важливою особливістю є зростання ролі держави в суспільстві та необхідність регулювання адміністративних відносин.

3. Формування системи: на цьому етапі формується система адміністративних процесів, встановлюються правила та процедури вирішення адміністративних справ. Нормативно-правова база стає більш розвиненою.

4. Сучасний період: адміністративний процес характеризується чіткими правилами і процедурами, більш широким використанням інформаційних технологій та акцентом на правах і свободах громадян. Вони є важливим інструментом забезпечення верховенства права та гарантування доступу до справедливих адміністративних процедур.

Усі ці періоди та етапи ілюструють еволюцію адміністративних процедур протягом історії та важливість їх регулювання для гарантування прав та інтересів громадян у їх взаємодії з органами державної влади. Перш за все, адміністративний процес може здійснюватися лише уповноваженими суб'єктами.

Законодавець чітко визначає повноваження державних органів, їх посадових осіб, судових органів та деяких інших органів одноосібно вирішувати конкретні справи в ході адміністративно-процедурної діяльності [4].

Законодавець чітко визначає, що державні органи, їхні посадові особи, судові органи та деякі інші органи мають повноваження вирішувати певні справи одноосібно в ході своєї адміністративно-процесуальної діяльності. Наприклад, якщо особа вчиняє адміністративне правопорушення, то процедура притягнення її до адміністративної відповідальності чітко визначена відповідними статтями Кодексу України [5] про адміністративні правопорушення.

Порядок в адміністративному провадженні зумовлений наявністю чіткої системи поведінки щодо здійснення роботи відповідно до вимог закону. Очевидно, що без дій з відбору та аналізу положень і правових норм, без з'ясування їх змісту неможливо вирішити завдання процесу та досягти його мети. Процес розгляду конкретної адміністративної справи немислимий без проміжного та остаточного встановлення певних фактів, які слугують своєрідною сходинкою на шляху до встановлення правового результату. Такі факти набувають юридичного значення лише після їх закріплення у відповідних процесуальних документах [6].

Свого часу С.С. Студенікін [7] зазначав, що адміністративні процеси - це певні правила здійснення адміністративно-управлінської діяльності. А.Є. Рунев [8] також пов'язує адміністративні процеси з діяльністю адміністративних органів. Протягом багатьох років дискусія щодо поняття адміністративного процесу точилася переважно між представниками двох галузей: науковцями з державного управління та теоретиками, такими як О. М. Якуба, Г. І. Петров, А. П. Коренєв, В. Д. Сорокін, Д. Н. Бахлав, В. І. Новосьолов, В. М. Манохін, В.М. Горшеньов, Р. С. Павловський [9] та інші вчені-теоретики адміністративного права, які трактують Адміністративний процес в широкому сенсі. Інша група науковців трактує адміністративну процедуру у вузькому розумінні. Тобто вони пов'язують адміністративну процедуру лише з розглядом адміністративних справ (Н. Г. Саліщева, В. С. Тадевосян, А. П. Ключниченко, А. Т. Комзюк, М. І. Піскотін, А. В. Самойленко та інші) [10].

Існує два підходи до визначення поняття «адміністративний процес». Адміністративний процес є правовим явищем, яке характеризується виникненням у процесі її здійснення адміністративно-процедурних відносин, тобто самостійних видів адміністративно-правових відносин. Оскільки Адміністративний процес гарантують застосування норм матеріального права в різних сферах, правова природа адміністративних процедур проявляється насамперед у їх соціальній спрямованості. Кожна юридична процедура (адміністративне, кримінальне, цивільне судочинство) - це встановлений законом порядок послідовного здійснення дій та заходів, що забезпечують застосування норм матеріального права.

Отже, адміністративний процес відображає діяльність державної влади, але за певних умов у цьому процесі можуть брати участь й інші суб'єкти права, такі як громадяни, громадянське суспільство та неурядові організації. Стаття 4 Кодексу адміністративного судочинства України зазначає [11], що судовий процес – правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства, але таке визначення не виключає значення адміністративного процесу в інших сферах суспільного життя, зокрема, управління, організації певних видів діяльності, системи дозволів і заборон тощо. З огляду на те, що адміністративний процес розуміються як діяльність суб'єктів адміністративних процедур, виникає питання, яким чином правовідносини, що виникають, наприклад, у виборчій сфері, бюджетній, законодавчій, адміністративній та регуляторній діяльності, впливають на інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авер'янов В.Б. Значення адміністративних процедур у реформуванні адміністративного права Часопис Київського університету права. 2009. № 3. С. 8 – 14.
2. Салманова О.Ю. Адміністративний процес : навч. посіб. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2022. 412 с